

Tropische korstmossen in Nederland

André Aptroot

Tropical lichens were found (and bought) in a shop selling plants in Soest, The Netherlands. Nine species were found on one stem, of which 7 were identifiable to species level, all concerning pantropical weeds. Apparently they have been imported on stems of the *Dracaena* on which they were growing. They were still in good health.

Op zoek naar een plant voor een mede-lichenoloog zag ik in oktober 1993 in een plantenzaak in Soest een *Dracaena* met de onmiskenbare aanslag van tropische korstmossen erop. Het exemplaar werd gekocht en thuisgekomen bleken er maar liefst 9 verschillende, nog levende, tropische korstmossen op te groeien. Hiervan waren er 6 met zekerheid te herkennen. De soorten waren:

- Arthonia cinnabarina* (DC.) Wallr.
 - Bulbothrix goebelii* (Zenker) Hale
 - Glyphis cicatricosa* Ach.
 - Graphis lineola* Ach.
 - Graphis* sp.
 - Lecanora leprosa* Fée
 - Opegrapha* sp.
 - Physcia solediosa* (Vainio) Lynge
- en een steriele korst

Voor alle soorten, behalve de eerste, betekent het de eerste keer dat ze in Nederland worden aangetroffen. Tropische korstmossen werden wel eens gevonden op de schors van ingevoerd tropisch hardhout (bijvoorbeeld bij Krimpen aan de Lek), maar die waren dood en al zo ver vergaan dat ze niet meer te determineren waren.

Hoewel allerlei tropische mossen, paddestoelen en schimmels regelmatig in kassen en bij bloemisterijen worden gevonden, is dit de eerste keer dat adventieve tropische korstmossen worden gevonden. Het is uiteraard zeer de vraag hoelang ze in leven zullen blijven; als ze hier goed konden groeien zouden ze al veel meer voorkomen. Voorlopig worden ze gekoesterd in mijn huiskamer.

Voorzover ze gedetermineerd konden worden zijn het allemaal soorten die in alle tropische gebieden (pantropisch) voorkomen. De herkomst is niet bekend: de plant is door de bloemisterij op de veiling gekocht en misschien niet al te officieel ingevoerd, anders had een plantenziektkundige dienst zonder meer de 'schimmels' opgemerkt. *Arthonia cinnabarina* kwam vroeger in Nederland voor, maar het is een variabele soort/groep en het valt te bezien of het Europese materiaal en het tropische wel hetzelfde zijn. *Glyphis cicatricosa* komt in Europa alleen op de Azoren voor; alle overige gedetermineerde soorten zijn niet uit Europa bekend.

Tenslotte wil ik iedereen vragen eens op korstmossen in plantenzaken te letten. Het is een leuke gelegenheid exotische lichenen te zien en misschien kunnen we het bovenstaande lijstje nog wat uitbreiden. Als het mogelijk blijkt ze in leven te houden, is het misschien zelfs denkbaar om de kassen in de botanische tuinen en dierentuinen wat levensechter te maken. Dat daaraan behoefte is blijkt wel uit het feit dat de bomen in de Aziatische kas in de New York Zoo beschilderd zijn met korstmossen. Om dit er een beetje echt uit te laten zien hebben ze zelfs de hulp ingeroepen van een lichenoloog ter plaatse.